

MISSZIÓI LAPOK

(Külmisszió)

A magyarhoni ág. hitv. ev. misszió-egyesület hivatalos közlönye

Felelős szerkesztő és kiadó:

Scholtz Ödön, evangélikus lelkész,

Ágfalva (Sopronmegye),

kihív a lap szellemi és anyagi részét illető összes közlemények küldendőik.

Megjelenik negyedévenként egyszer

A rendes és alapító-rendes tagok díjlanul kapják a folyóiratot.

Nemtagok számára az előfizelési ár egész évre 2 korona.

Egyes szám ára 50 fillér.

Hirdetések egyezség szerint.

És monda Simonnak Jézus: Ne félj; mostantól fogva embereket fogsz. És a hajókat a szárazra vonván elhagyák mindenöket és követék őt. Luk. 5, 10—11.

Simon Péter halász volt, aki abból élt, hogy a fogott halakat a piacra vitte. Most, minek utána az Urnak rendelkezésére bocsátotta hajóját, hogy onnan taníthassa a sokaságot s azzal is kimutatta bizalmát és hitét, hogy az Ur „parancsolatára“ a legalkalmatlanabb időben újból levetette a hálót, Jézus arra méltatta, hogy embereket fogjon. Ezentul Isten igéjének hálóját kellett kivetnie és embereket fognia Isten országa számára. Pünkösöd ünnepén tette az első nagy fogást s azóta minden buzgó lelkész, minden lelkes hittérítő Simon Péter követője, kiknek legfőbb feladatuk szintén „embereket fogni“. De tovább megyünk, Jézus ezen felszólítást minden egyes keresztyényhez intézte, azokhoz is, akiket tévesen laikusoknak nevezünk s akikről közönségesen azt mondjuk, hogy „nem lelkészek.“ A mi egyházunk nem „papok egyháza“, minálunk minden hívő keresztyény egyuttal lelkész is, kinek szent kötelessége szintén huzni a nagy hálót, hogy minél több embert fogjunk Isten országa számára. S ezen lelkészi teendőket úgy teljesítik a hívők, hogy áldoznak a misszióra, kiveszik részüket a gyülekezeti életből, s nem szünnek meg lelki vezetőjükért s Isten országának szent ügyéért imádkozni. De még ez sem elég. Aki az egyetemes papság igaz tagja akar lenni, az személyesen is vegye ki részét a „lélekfogásból“ s tegyen hitével és életével bizonyosságot a Jézusról, mint a világ megváltójáról. Ezt megteheti otthon családi körében, de meg kell tennie nyilvánosan is „e világ fiai“ között. Ezzel nem értjük azt a szükkeblü felekezetieskedést, ami esetleg többet árt mint használ, többet ront mint épít: de igenis szükséges, hogy mindazok, akik tevőleges részt vesznek az egyház ügyeinek intézésében s számottevő tényezőknek tartják magukat Isten országa körén belül, ne szégyeljék a Krisztus evangéliumát

s ne hozzanak életmódjukkal szégyent a Krisztus evangéliumára. Egyetlen jó szó a maga helyén és idejében milyen áldás kutforrása lehet, hát még, ha egész életünket a Krisztus lelke hatja át, élteti és nemesíti. Ha mindenről le tudunk mondani, csak hogy őt követhessük s példánkkal másokat is hozzá vezethessünk! Ilyen értelemben van korunknak szüksége, égető szüksége olyan keresztény egyéniségekre a lelkészek, hittérítők és hívők között, akikre szintén vonatkozik Jézus szava s akik meg is értik és követik azt: „Ne félj; mostantól fogva embereket fogsz!”

Misszióegyesületünk közgyűlése.

Egyesületünk augusztus 24. és 25-én Poprádon, Szepesmegyében tartotta III. rendes évi közgyűlését. Hogy a misszióügy milyen mély gyökeret vert már közöttünk, mutatja az, hogy az ország legtávolibb vidékéről is számosan eljöttek ünnepeinkre, mely a Szepesség és főképen a poprádi hivek részéről tömeges látogatottságnak örvendett.

Augusztus 24-én szombaton este országos missziói ünnepély volt a szépen feldiszitett templomban. Pröhle Károly egyesületi jegyző imája után Scholtz Ödön egyházi elnök tartotta a megnyitó beszédet, mire Müller Emil hittérítő előadása következett „evangélikus vetési és aratási munka a Kilimandszárón” cím alatt. A záró imát s áldást Kübecher Albert szepesi városi főesperes tartotta. Az előadások gyülekezeti ének s művészi zene, kar- és magánénekek keretében folytak le s az egész ünnep mély benyomást gyakorolt a tágas templomot szíinig megtöltő hivekre. Az ünnepélyről a városi szálloda nagytermébe ment át a közönség, hol Müller hittérítő épületes és tanulságos előadás kíséretében 100 vetített képen mutatta be a Lipcsei Misszió keletafrikai munkáját. Közben az elsötétített teremben egyházi énekeket énekeltek a hivek, az egyházi elnök pedig az ügy iránt fellelkesítő beszédet intézett hozzájuk.

Augusztus 25-én reggel 8 órakor Ratzenberger Ferenc bélai lelkész urvacsorát osztott, amin az egyesületi

tagokon kívül több gyülekezeti tag is részt vett, 9-kor pedig ünnepi istentisztelet tartatott, mely alkalommal a templom ismét teljesen megtelt közönséggel. A megnyitó oltári szolgálatot Varga Imre poprádi lelkész végezte, míg az ünnepi szent beszédet Pröhle Henrik pozsonyi lelkész tartotta Máté 9, 35—38 alapján. Végül az egyházi elnök imádkozott s áldotta meg a hiveket.

Mindjárt az istentisztelettel kapcsolatban megtartatott a közgyűlés a templomban, melynek jegyzőkönyvét már ezen számban közzé tehetjük. Azért itt csak afeletti örömnünknek adunk kifejezést, hogy azon is nagyszámu érdeklődő közönség vett részt, a többek között 7 diakonissza is, kik most buzgón karolják fel a misszióügyet állomásaikon. A misszióünnep s istentisztelet alkalmával összesen 356 korona offertórium folyt be s azonkívül közel 100 korona áru missziói népirat kelt el a hivek között.

Csak kedves kötelességet teljesítettünk, midőn mindazoknak, akik az ünnepély sikerének előmozdításán közreműködtek, főképen Varga Imre lelkész és Kulman János egyházfelügyelő uraknak egyesületünk hálás köszönetét tolmácsoljuk. De hála legyen főképen az Urnak, aki ezuttal is oly látható módon kimutatta, hogy velünk van s hogy az általunk képviselt ügyön szent tetszése nyugszik.

Vajha a Szepességben elhintett mag kikelet és gazdaggyümölcsöt teremmel!

Jegyzőkönyv.

Felvétellett a Magyarhoni ág. hitv. evang. Misszióegyesületnek az 1912. évi augusztus hó 25-én **Poprádon** tartott III. évi rendes közgyűléséről.

1. Jelen vannak: az alulírottak, valamint számos egyesületi tag és vendég.

2. Pröhle Károly egyesületi jegyző imádsága után Steltzer Endre világi elnök megnyitó beszédében legelőbb a missziói munka fontosságára utal, hangsúlyozva azt, hogy a missziói munka Krisztus Urunk utolsó nagy parancsolatának (Máté 28) teljesítése, amelyre csak úgy vagyunk képesek, ha szent ihlettség, élő hit és szeretet tölti el szívünket. Majd megemlékezik Roth Henrik kiküldetésének ünnepélyéről, melyen az egyházi elnökkel együtt részt vett; megemlékezik továbbá Véssey Sándor dunántúli egyházkerületi felügyelőnek, egyesületünk egyik védőjének f. é. május 2-án bekövetkezett gyászos elhunytáról, melynek folytán az egyesület vezetősége részvétiratot intézett a gyászoló özvegyhez; továbbá arról, hogy Véssey örökébe a dunántúli hivek bizalma folytán a hitbuzgóságáról ismert dr. Berzsényi Jenő lépett; végül az összes megjelenteket, egy a tagtársakat mint a vendégeket, különösen pedig a vendéglátó poprádi gyülekezetet és Müller Emil hittérítőt üdvözölve a közgyűlést megnyitja.

A közgyűlés boldogult Véssey Sándor egyházkerületi felügyelőnek, egyesületünk eddig legnagyobb jóltevőjének elhunytát mély megilletődéssel veszi tudomásul, az egyesület vezetősége által kifejezett részvétnyilatkozatot a magáévá teszi, a megboldogultnak emlékét jegyzőkönyvében megörökíti, egyszersmind teljes bizalommal és örömmel üdvözli a dunántúli felügyelői széken dr. Berzsényi Jenőt, akit egyházkerülete legközelebb iktat be hivatalába.

3. A jegyzőkönyv hitelesítésére kiküldetnek: Pröhle Henrik,

Dr. Schneller Aurél és Koch Aurél egyesületi tagok.

4. Kulman János poprádi egyházközségi felügyelőnek a gyülekezet és a város nevében kifejezett üdvözlétére, továbbá Gyurácz Ferenc és Geduly Henrik püspök urak távirati üdvözlésére a közgyűlés az elnökség útján meleg köszönettel válaszol.

5. Gura Jenő lelkész a szepesmerényi nőegylet nevében 20 koronát, Koch Aurél sztrázsi lelkész, a „Glaubensbote für die Zips“ szerkesztője Fabrici Samu gölniczbányai községi tanító növendékeinek hozzá beküldött gyűjtéséből 3 K. 45 fillért (Roth Henrik kiküldetése költségeire), egy ismeretlen jelenlevő pedig szótlánul egy a következő címmel: „Johann Bettger, Odessa, Südrussland, Wittestrasse 17“ ellátott papírszelet kíséretében 5 koronát tesz le a közgyűlés asztalára missziói szeretetadományképen.

A közgyűlés nevében mindezen adományokért az elnökség mond hálás köszönetet.

6. Scholtz Ödön egyházi elnök felolvassa III. évi jelentését, melynek alapján a közgyűlés a következő határozatokat hozza:

a) Özv. Véssey Sándorné ömél-tőségának 100 korona adományáért, mellyel együtt egyesületünk Véssey-alapja kerek 1 ezer koronát tesz ki, hálás köszönetet szavaz.

b) Hogy dr. Zsilinszky Mihály önmagméltségét múlt évben kifejezett kérelmünknek megfelelően az egyesületünknek viselt védői tisztet az elnökséghez intézett levél értelmében továbbra is megtartani hajlandó, a közgyűlés örömmel veszi tudomásul.

c) A múlt évben november 11.—12-én Pinkafőn tartott missziói ünnepélyvel kapcsolatban rendezett missziói körutazásnak szép erkölcsi

és anyagi sikeréért a közgyűlés köszönetet szavaz első sorban B e m m a n n Frigyes lipcsei missziói felügyelőnek, valamint mindazon lelkészeknek, akik gyülekezeteikben Bemmann látogatását s missziói előadások tartását lehetővé tették (Pinkafőn kívül: Ágfalva, Lépesfalva, Felsőlövő, Nagyszentmihály, Rohonc, Kőszeg, Ókörtvélyes, Szentgotthárd, Kukmér, Némethidegkut, Gálos, Récse, Főrév, Pozsony, Grinád, Modor, Pozsony-szentgyörgy, Nagyszombat, Óbuda és Buda; az offertorium összege: 1007 K. 34 f.), s egyben felhatalmazza az elnökséget, hogy meghívás esetén jövőre is rendezhessen missziói körutazást.

d) A Roth Henrik kiküldetése ügyében tett elnöki intézkedéseket a közgyűlés helyeslőleg tudomásul veszi, egyszersmind köszönetet szavaz mindazoknak, akik az ifjú hittérítő kiküldetésének költségeire adakoztak s adományokat gyűjtöttek, az utóbbiak között nevezetesen egyházi lapjainknak s azok szerkesztőinek („Evang. Óralló“, „Harangszó“, „Evang. Glocken“, „Evang. Glaubensbote für die Zips“, „Straž na Sione“), kik az ügyet lelkesen felkarolták; ezen rendkívüli gyűjtés eredménye, 1897 K 36 f., mint bevételi és kiadási tétel egyesületünk ezidei számadásába felveendő.

e) Minthogy egyesületünknek becsületbeli kötelessége oda törekedni, hogy a saját kebeléből kikerülő hittérítőkről s az általuk vezetett missziói állomásokról idővel maga gondoskodhassék s ez csak egyesületünk bevételeinek további tetemes fokozása által válik lehetővé, a közgyűlés elhatározza, hogy hazai egyházunk összes lelkészeihez és gyülekezeteihez szeretteltjes felhívást intéz, felkérvén őket arra, hogy amint ez a szokás már sok helyen megvan, évenként vizkeresztkor vagy más alkalmas napon missziói istentiszteletet tartsanak az egyesületünk pénztárába beküldendő offertorium-

mal; hasonlóan felkéri a közgyűlés nevezett egyházi lapjainkat is a misszió ügyének további lelkes támogatására.

f) Alapszabályainknak a belügy-miniszterium által 166 321/1911. sz. a. történt jóváhagyását a közgyűlés tudomásul veszi s miután a 3 eredeti példány közül 1 a belügyminiszteriumban maradt, 1 Sopronvármegye irattárába került, 1 pedig az egyetemes egyházi levéltárba küldendő be, a közgyűlés megbizsa az elnökséget, hogy az egyesület saját használatára az alapszabályokról közjegyzőileg hitelesített másolatot készíttessen.

g) A közgyűlés örömmel veszi tudomásul, hogy a Lipcsei Missziótársulat f. é. május hó 29-én tartott közgyűlésén a főtiszt Gyurácz Ferenc püspök úr lemondása folytán felszabadult közgyűlési szavazati jogot egyesületünkre ruházta át, minek folytán egyesületünk a nevezett Missziótársulattal szerves kapcsolatba jutott. Ezen jogával élve egyesületünk a jövő évi lipcsei közgyűlésre Broschkó Gusztáv Adolf egyesületi pénztárost küldi ki s utiköltségeinek fedezésére — visszatérítés kötelezettsége nélkül — 100 koronát szavaz meg. Az esetben, ha az egyesületi pénztárost bármely körülmény akadályozná a kiutazásban, az elnökség intézkedik a képviseltetés ügyében a missziói tanács véleménye alapján.

Ezen ponttal kapcsolatban a világi elnök indítványára elhatározza a közgyűlés, hogy egyesületünk mostantól fogva saját pénztárából megtéríti az egyházi elnök, a jegyző, a pénztáros és az ünnepi szónok tényleges vasuti költségeit az illetőnek állandó lakóhelyéről a közgyűlés helyéig és vissza a II. osztály szerint számítva.

h) Amennyiben a jelen év elején egyesületünk hivatalos lapjainak újra megindult „Missziói Lapok“ költsége a 200 kor. költségvetési összeget némileg meghaladná, a közgyűlés felhatalmazza a világi elnököt a kiadási többlet utalványozására.

i) A közgyűlés örömmel veszi tudomásul, hogy egyesületünk tagjainak száma 57-tel 444-re emelkedett (43 alapító, 231 rendes, 170 pártoló tag), szeretettel üdvözlí az egyesület kebelében úgy az új rendes és pártoló, mint különösen az új alapító tagokat, minők névszerint; Friedrich Gusztáv Adolf, egyházközségi felügyelő Pinkafő, Dr. Schneller Aurél, ügyvéd Kőszeg, Poszvék Sándor, nyug. theol. akad. igazgató Sopron, a pozsonyi lyceum Bél Mátyás-Kőre, Schuh János, gazdapolgár Rödön, a soproni lyceumi tanulók belmissziói egyesülete, Hrabovszky István vasi felső egyházmegyei felügyelő Felsőőr, pinkafői evang. egyházközség, pinkafői evang. nőegylet, a szepesvárosi egyházmegye, a győrmegyei esperesség gyámintézete, a pozsonymegyei esperességi gyámintézet, a budapesti evang. főgymn. ifjúsági gyámegylet, a vasi felső egyházmegyei gyámintézet, a bácsi és zólyomi egyházmegye, összesen 16.

Azon indítványt, hogy az egyesület tagjai számára tagsági jegyeket vagy tagsági oklevelet nyomasson, a közgyűlés véleményezés végett a missziótanácsához utalja.

k) Néhai Böhm Sámuel, első magyarországi születésű hittérítő, levelekből, predikációkból, költeményekből és képekből álló hagyatékának átengedéseért a közgyűlés hálás köszönetet szavaz a megboldogult testvérenek, Böhm János nyugalmazott máriafalvi (Vas megye) evang. tanítónak; ezen bővebb adatok alapján Böhm Sámuel életrajzának megírását kívánatosnak tartja, s ezen feladatra felhívja az egyesület tollforgató tagjainak figyelmét. Az eredeti okiratoknak ill. emlékeknek in extenso kinyomatásától a közgyűlés eláll s e helyett kívánatosnak tartja, hogy az eredeti emlékek legbecsesebb részei az életrajzba beledolgoztassanak; hogy mindamelltt az értékes emlékek minél biztosabban megőrizhetők

legyenek, a közgyűlés megbizzza az elnökséget, hogy azoknak megfelelő módon való lemásolásáról gondoskodjék. Az életrajz kiadásáról az egyesület annak idején a missziótanács véleménye alapján határoz.

l) Róth Henrik katonauügyében a közgyűlés az elnökség útján felkéri főtiszt. Scholtz Gusztáv bányakerületi püspök urat, hogy nevezett hittérítő számára a lelkészi jelleg igazolása és az ellenőrzési szemle alól való felmentése céljából a szokásos működési bizonyítványt — mint a nevezettnek származáshelye szerint illetékes püspök — évről-évre kiállítani sziveskedjék.

m) A trencsényi gyülekezet szives meghívását a közgyűlés köszönettel elfogadja és elhatározza, hogy a jövő évben egyesületünk Trencsénben tartja missziói ünneppel kapcsolatos közgyűlését.

n) A közgyűlés hálás köszönetet szavaz a poprádi evang. gyülekezetnek, a gyülekezet lelkes előljároságának és buzgó tagjainak azon meleg testvéri fogadtatásért és vendégszeretetért, melyben egyesületünket részesítették, továbbá mindazoknak, akik a missziói ünnepélyen és a missziói istentiszteleten való közreműködésükkel a hivek épülését s egyesületünk ügyét előmozdították.

o) Az elnöki jelentésnek határozatot nem igénylő pontjait is a közgyűlés tudomásul veszi, az egész jelentésért az egyházi elnöknek köszönetet szavaz s egyben elhatározza, hogy az elnöki jelentést a jegyzőkönyv kapcsán az egyesület levéltárába helyezteti, míg a jegyzőkönyvbe a rövidség kedvéért csak a jelentés egyes pontjainak megfelelő határozatok veendőek fel.

7. Broschkó Gusztáv Adolf egyesületi pénztáros előterjeszti az 1911. évre vonatkozó számadását, mely szerint:

A) Bevétel volt: 1. Pénztári maradvány az 1910. évről K 74:83, 2. Alapítványok címén K 910:61, 3. Tagsági díjakból K 663—, 4. Ado-

mányokból 647·69 K., 5. Offertoriumok és gyűjtésekből 3233·27 K., 6. Kamatokból 82·87 K., 7. Az 1910. évi számadásban kimutatott alapítványi kamat 52·40 K., 8. Egyéb bevétel 40— K., összesen **5704·67 K.**

B) Kiadás: 1. A Lipcsei Misszióknak 4183·68 K., 2. nyomdaköltségekre 88— K., 3. Postadíjakra 40·31 K., 4. Személyi kiadás (lipcsei képviseltetés stb.) 160 K., 5. Vegyesekre 28·24 K., összesen **4500·23 K.**

C) Maradvány **1204·44 K.**

Ezen maradványból esik: alapítványokra 910 K. 61 f. a missziói alapra 282·09 K.; készpénz: 11·74 K.

D) Az egyesület összes vagyona az 1911. év végén: 1. A missziói alap: 931·33 K.; 2. az alapítványok összege: 3345·61 K.; 3. pénztári készlet 11·74 K.; összesen: **4288·68 K.**

A számadást előbb Morhács Márton egyesületi ellenőr, majd az elnökség megbízásából Stráner Vilmos és Pröhle Károly missziótanácsi tagok vizsgálták át, kiknek jelentése szerint a számadás teljes rendben találtatott.

A közgyűlés a számvizsgálók jelentését és a számadást tudomásul veszi, a pénztárosnak és az ellenőrnek az 1911. évre vonatkozólag a felmentvényt megadja és buzgó működésükért köszönetet szavaz.

8. Az 1913. évre vonatkozó költségvetést a pénztáros előterjesztése alapján a közgyűlés következőleg állapítja meg.

A) Bevétel. 1. Alapítványok címen 400 K., 2. Tagsági díjakból 650 K. 3. Adományokból 2600 K., 4. Kamatokból 100 K., összesen **3750 K.**

B) Kiadás. 1. A Lipcsei Misszió javára 2600 K., 2. Tőkésítésre

650 K., 3. Nyomdaköltségekre 200 K., 4. Utiköltségekre 250 K., 5. Vegyesekre 50 K., összesen **3750 K.**

9. Wallenstein Jakab homokosi lelkésznek azon irásban beadott indítványára vonatkozólag, hogy egyesületünk a külső misszió mellett a belmissziót is vegye fel programjába, a közgyűlés kimondja, hogy bár teljes tudatában van annak a szoros kapcsolatnak, mely a külső- és a belmisszió között fennáll, — hogy egyesületünk a sokat akarás és az erő szétforgácsolás hibájába ne essék, — a jövőben is egész erejét a külmisszió ügyének előmozdítására kívánja összpontosítani; mindamelllett a maga részéről örömmel üdvözlő és erkölcsileg támogatni kész minden olyan belmissziói munkát, amely egyházunk szellemében történik, s legjobb szövetséges társát látná egy ilyen egyházas szellemtől vezérelt országos belmissziói egyesületben.

Ebből a szempontból a közgyűlés testvéri szeretettel üdvözlő az indítványtevő tagtársat a belmissziói munka terén és működésére Isten áldását kéri.

10. Az egyházi elnök imádságával a közgyűlés véget ért.

K. m. f.

Hitelesítjük:

Pröhle Károly,
jegyző.

Ágfalva, Pozsony, Sztrázsa, Kőszeg,
1912. szept. 29.

Steltzer Endre,
világi elnök.

Scholtz Ödön,
egyházi elnök.

Koch Aurél,
hit. biz. tag.

Pröhle Henrik,
lelkész, hit. b. tag.

Dr. Schneller Aurél.

Hittérítőnk levelei.

Roth Henrik hittérítő megígérte, hogy időről-időre felkeres bennünket leveleivel, melyekben leírja élményeit s tapasztalatait, hogy így állandó lelki összeköttetésben maradjon a misszióügy hazai barátaival. Mint tudjuk, június 14-én szállt Hamburg-

ban hajóra, július 18-án lépett Keletafrika földjére s augusztus 3-án elérte a Meru hegységben fekvő Arúsát, ahol most mint hittérítő működik. Innen írta első levelét, melynek közzétételével megnyitjuk leveleinek sorozatát.

I.

Arúsa, 1912. augusztus 8.

Igen tisztelt Lelkész Ur!

Vége elértem rendeltetési helyemet. Mivel tengeri betegségbe nem estem, elmondhatom, hogy szép utazás volt. Adentől Mombazáig 7 napon át nagy tengeri vihar dúlt. Hajónk a D. O. A.-vonal egyik legnagyobb hajója volt, körülbelül 130 m. hosszú s mégis úgy táncolt a hullámokon, mint egy kis dióhéj. A hullámok sokszor 15—20 m. magasságúak voltak. Néha végig száguldtak a hajón s mindent magukkal sepertek a tengerbe, ami nem volt leszögezve. Ez borzasztóan gyönyörű látvány volt s újból megtanított arra, hogy milyen kis semmiség az ember. Julius 18-án délután végre kikötöttünk Tangában, hol örömtől repestt szívem az élém táruló sok gyönyörűség láttára. Persze a nagy hőséget is áruba kellett venni, de azt elfelejtette az ember a sok új benyomás alatt.

Tangában Oldewage hittérítő várt reánk, kívül 22-én az Uzambara-vasutal ultra keltünk Afrika belsejébe. Este Kiszangiróban kiszálltunk s meglátogattuk Sigitini misszióálmást, melyet 5 órai gyaloglás után éjfélt után 2 óraker elértünk. Másnap megtekintettük a misszióálmást, hol a keresztényeknél élénk egyházas életet tapasztaltunk. Sigitiniból vissza mentünk Kiszangiróba, honnan vasuton tovább utaztunk Uj-Mosiig. A vasuti állomástól ismét 4 óráig tartó éjjeli gyaloglás után értünk a hegység belsejében fekvő misszióálmásra. Mondhatom, hogy egy teljes hétig ki sem jöttem a gyaloglásból. Borzasztó csak a két utolsó nap volt, mikor roppant hőségben viz nélkül kellett a sivatagon áthaladni. Volt ugyan vizünk, de ha az európai iszik belőle, holtbizonyosra tifuszt vagy dyszentériát kap tőle. Azért inkább elviseli a leggyötrőbb szomjuságot is. De sok más is volt ott, ami elfelejtette velem a szomju-

ságot. A sok szép apró mérges kigyó el sem futott az ember elől, míg a nagy, de nem mérges kigyók már messziről kitértek. Azután a legkülönbélebb veszélyes és nem veszélyes állatok! Éjjel a szunyogok, madarak és más állatok sokhangú koncertje, melybe belevegyül igen gyanús közelségből az oroszlán ordítása. Mondhatom, hogy egy kissé mégis más, ha az oroszlán a vadonban az emberhez ilyen közel ordít, mint hogyha az állatseregletben vagy az állatkerben állunk ketrece előtt. Itt minden reszket hangjának hallatára; s bizony mikor először hallottam, magam is megreszkedtem. De az ember mindenhez hozzászokik. Először fegyverrel kezemben a sátor előtt ülve virasztottam át az éjszakát, aztán fegyver nélkül a sátorban ültem alvás nélkül, végre eltűnt a félelem s most már nem is hallom többé. Azt gondolom ugyanis, hogy ha az Isten eddig megőrzött, ugy bizonyára megkímél az oroszlánok fogától is.

Szombaton, augusztus 3-án végre elértem rendeltetési helyemet, a Meruhegységben fekvő Arúsát. Remek szép vidék. A négerek banán ültetvényei között fekszik a missziói állomás. Igaz, hogy itt nem könnyű a munka, mert az itteni lakosság az u. n. masszai törzshöz tartozik, mely a sivatag legvadabb rablónépe. Ez meg is látszik rajtuk, — nagy, vad, marcona alakok. Soha sem járnak fegyver nélkül, ami itt egyébként nekünk sem volna tanácsos, mivel még igen sok Leopard és óriáskigyó teszi bizonytalanná az egész vidéket. Az oroszlán errefelé ritka, de azért szintén előfordul. Persze, az állomás körül kisebb a veszély, mivel itt a bozótot már kiirtották és igen sok Leopardot, — melyek egyébként veszélyesebbek az oroszlánnál — elpusztítottak. De azért még most is meglátogatnak.

Most már benne vagyok a nyelv tanulásban. A masszai nyelv igen szép és hangdús, de nagyon nehéz.

S hozzá még nincsen semmiféle segédeszköz, nyelvtan stb. Mindent morzsánként kell tőlük elsajátítani. De épen ez nagyon érdekes. Megnehezíti azonban helyzetemet, hogy a nyelvet már egy év alatt tökéletesen birnom kell, mivel az állomás vezetője akkor szabadságra megy s

nekem kell majd annak vezetését átvennem. Főnököm rendkívül kedves ember; úgy érzem magam nála mint otthon.

A legszivesebb üdvözlettel kész hiva

Roth Henrik
hittérítő.

Hetven darab Biblia csudálatos története.

1820-ban néhány angol hittérítő ment Madagaszkár szigetére, hol az akkori király barátságosan fogadta őket és sikerült is nekik néhány benszülöttét a keresztény vallásra téríteni. Két hittérítő rögtön hozzáfogott a Biblia lefordításához, úgy hogy 1825-ben az Újszövetség, 1828-ban pedig már az Ószövetség is megjelent a malagaszi nyelven.

Ekkor meghalt a király s utódja I. Ranavalona királynő lett. Ez ellenséges indulattal viseltetett a hittérítők iránt s 1835-ben szigorú rendeletet bocsátott ki a kereszténység ellen, mely a keresztény könyvek tulajdonosait is halálbüntetéssel sújtotta. A hittérítőknek el kellett az országot hagyni, de mielőtt eltávoztak

volna, eléstak hetven darab Bibliát s azonkívül több láda Újszövetséget, Zsoltárt s más bibliarészeket különböző helyeken elrejtettek.

A malagaszi keresztények azonban kiásták s a legnagyobb életveszély között házról-házra tovább tejesztették a Bibliákat. Az eredmény pedig az volt, hogy mikor a hittérítők az üldözés megszűntével a szigetre visszatértek, az elhagyott 200 helyett 2000 malagaszi keresztényt találtak. Így a malagaszi Bibliák voltak távollétük alatt a nép hittérítői.

Ezen régi Bibliák egy példányát a Brit- és Külföldi Bibliatársulat londoni könyvtárában még ma is őrzik és mutogatják.

„Wbl.“

Mitteilungen

aus dem schriftl. Nachlass Samuel Böhm's, des ersten Missionars der evang. Kirche A. B. in Ungarn.

I.

In einem seiner Briefe, geschrieben den 30. März 1859 aus Quitta in Westafrika, heisst es:

„Kürzlich habe ich nach Gewohnheit einen Predigtausflug gemacht und 3 ziemlich grosse und nahe beisammen liegende Städte, 3 Stunden von hier besucht. In Wue, der weitesten, durfte ich einer aufmerksamen Zuhörerschaft predigen und die segnende Nähe des HERRN verspüren. Degbe, die zweite Stadt aber hat mich gleichsam von sich gestossen. Kaum hatte ich mein Reitpferd festgebunden, so war ich von einer lärmenden Menge umringt. Ich spielte meine schöne grosse

Handharmonika und sang einige Verse. Das stillte sie. Als ich aber anfang zu reden, erhob sich auch ihr Lärm wieder. Man spottete meiner Predigt und schrie mich an, so dass weder ich noch mein Dolmetscher zu Worte kommen konnte. Nun trat ich fest vor sie hin, sprach ernst und laut, ähnlich, wie einst Paulus vor den Juden dort zu Antiochien Apost. Gesch. 13, 45 usw. Als der Dolmetscher fertig war, bestieg ich hurtig aber traurig mein Pferd. Aber nicht nur ein Höllenlärm folgte mir, sondern es flogen auch Erdschollen hinter mir drein. Langsam, ruhig und unbeschädigt aber tief seufzend zog ich meinen

Weg in die nahe dritte Stadt-Gbata. Denn dort hörte ich schon von Weitem das Getrommel und Getöse eines Totenbegräbnisses, was auch kein gutes Zeichen für mich war. Doch ich wage es, reite am Toten-
 house vorüber dem Marktplatze zu. Betrunkene, abscheulich geschminkte Fetischweiber folgen mir und klingeln und kreischen mir eine zeitlang etwas vor. Ein Haufe Leute sammelt sich. Ich schweige — spiele — und singe: „Und wenn gleich alle Teufel etc.“ (Obersch. Ges.-Buch Nr. 155, 5.) Das wirkt. Die Fetischweiber ziehen ab. Ich erhebe mich und predige. Alles horcht und lauscht ruhig und gespannt. Mir wird warm ums Herz. Mein Mund öffnet sich und fließt über. Es war eine Segensstunde dies. Ein erquickender Regen nach vorhergegangener Hitze. Der HErr hatte mein Seufzen erhört. Das kräftigt und ermutigt wieder zum Fortmachen im Glauben. Das ist mein Halt und Trost bei meinem Wirken und Wollen in Heidenlande, wie ich ihn am Abend nach einem Predigtausflug in beifolgenden Versen niedergelegt habe.“

II.

Missionserfahrung

oder Halt und Trost eines Missionars bei seinem Wirken und Wollen in Afrika.

Einsam zwar, doch nicht alleine
 Weil' ich hier im Mohrenland,
 Jesus ist mir nah'! Denn seine
 Gnadenreiche Heilandshand
 Umschwebet und schützt und segnet
 mich täglich;
 Er ruft mir ins Herze sein Trost-
 wort, wenn kläglich
 Es seufzet: Mein Heiland bist Du
 mir wohl nah'?
 „Ich bin es, o fühl es und glaube
 es ja!“

Einsam zwar, doch nicht alleine
 Wal' ich oft im tiefen Sand
 Und im heissen Sonnenscheine
 Hin am schönen Meeresstrand;
 Da singen die Vögel im Busche
 und preisen

Den himmlischen Vater in lieblichen
 Weisen;
 Es lobet Ihn alies was lebet allda
 Und saget mir sinnig: Der HErr ist
 hier nah!

Einsam zwar, doch nicht alleine
 Wand' ich spähend hin am Meer;
 Seh dort überm Wasser eine
 Vogelschaar, — der Fische Heer,
 Noch scherzend in wogenden Wellen
 da drinnen,
 Ach! bald holt so manchen ein
 Vogel von hinnen!
 Doch andre sie rühmen die rettende
 Hand —
 Ich rühme sie auch h'ier im feind-
 lichen Land!

Einsam zwar, doch nicht alleine
 Wand' ich seufzend meinen Pfad
 Hin zu jenem Palmenheine,
 Wo sich bunt gelagert hat
 Ein Häuflein von armen noch heid-
 nischen Mohren.
 Bald kommt mir ihr Schreien und
 Trommeln zu Ohren —
 Sie dienen dem Götzen! Es kocht
 mir das Herz! —
 Mein Heiland, Du hilfst mir und
 stillst meinen Schmerz!

Einsam zwar, doch nicht alleine
 Wirk ich hier als Missionar
 Nicht in einer Christgemeinde
 Nein, an eine Heidenschaar
 Ergeheth mein Rufen zu Jesu zu
 kommen;
 Ach! hätten sie's doch schon zu
 Herzen genommen!
 HErr Jesus, ich hoff es, Du waltest
 auch hier,
 Du segnest mein Wirken und ziehst
 sie zu Dir!

Einsam zwar, doch nicht alleine
 Wend' ich wieder Quitta zu.
 Schon wird's Nacht!
 Im Sternenscheine
 Eil' ich müde heim zur Ruh';
 Die Brandung des Meeres, sie
 brauset und tobet;
 Mein Herze ist fröhlich, es singet
 und lobet
 Den Heiland, Er sah mich in
 Gnaden heut an,

Hat Grosses an mir und an Heiden
 getan!
 Einsam zwar, doch nicht alleine
 Wach und sitz' ich spät noch da. —
 Teure Lieben! Ich vereine
 Mich mit Euch und bin Euch nah,
 Wann bringt mir ein Brief von
 Euch wieder Kunde?

Empfanget hier meinen, er nimmt
 mir vom Munde
 Den Herzengruss den ich Euch zu-
 send' von hier:
 Der HERR mit uns Allen, mit Euch
 und mit mir!
 Euer
 Samuel Böhm.

Missziói élet.

Belföld.

— **Egyesületünk alapító tagjai**, kik egyenként legalább 100—100 koronával, mint alapítványi tőkével járulnak a misszióügy feljesztéséhez, szépen szaporodnak. Számuk már 45-re emelkedett. Igaz, hogy még nem fizették be valamennyien a teljes összeget, amennyiben sokan a részletfizetés kedvezményét vették igénybe, de a felajánlott összeg 5800 K. alapítványi tőkének felel meg. Közöljük alapító tagjaink névsorát oly módon, hogy akik 100 koronánál többet adtak, azoknak nevénél zárjelben jelezzük az adott összeget: † Vésey Sándor Szőcsény (1000 K.), † Moisl Györgyné szül. Zechmeister Friederika Pozsony (400 K.), Steltzer Endre Pozsony, Kiforry Mária Pozsony, Zsilinsky Mihály Bpest, Hofbauer Pál Magyarszombathely, Török József Cegléd, Friedrich G. A. Pinkafő, dr. Schneller Aurél Kőszeg, Poszvék Sándor Sopron, Schuh János Rödön, Hrabovszky István Felsőőr; bányai-, dunáninneni-, dunántúli-, tiszai (200 K.) egyházkerület; dunántúli evangeliomi egyesület; magyarhoni e. e. e.-, dunáninneni-, dunántúli-, tiszai- egyházkerületi, soproni felső-, tiszavidéki-, győrmegyei-, pozsonymegyei-, vasi felső-, pestmegyei esperességi-, budapesti nőigámintézet; Locsmánd, Losonctamási, Körnöcbánya, Nagyszombat, Bonyhád, Pinkafő gyüle-

kezetek; soproni felső-, szepesi városhi-, bácsi-, zólyommegyei és nógrádi esperesség; gálosi-, pinkafői nőegylet; soproni theol. akad. önképzőkör, pozsonyi liceum Bél Mátyás köre, soproni lic. tanulók belmissziói egyesülete, budapesti ev. főgimn. ifjusági gyámegylet.

— **Szavazati jogunk a Lipcsei Misszió közgyűlésén.** Ezen ügyben a következő levelet kaptuk a nevezett egyesület kollégiumától: Leipzig, 1912. szept. 17. A Magyarhoni ág. h. ev. Misszióegyesületnek. Mult évi nov. 8-án kelt iratunkban kilátásba helyeztük, hogy közgyűlésünkön javasolni fogjuk, hogy ruházza fel a Magyarhoni ág. h. ev. Misszióegyesületet szavazati joggal, miután a dunántúli egyházkerület főtisztelendő püspöke ezen jogáról saját személyére nézve lemondott. Örömmel közöljük, hogy közgyűlésünk ezen javaslatot elfogadta s a Magyarhoni ág. h. ev. Misszióegyesületet a közgyűlésen 1 szavazat joggal felruházta. Ez alapon Scholtz lelkész ur az egyesületet az idei közgyűlésen örömkre már képviselhetette. Azon óhajjal, hogy ezzel az egyesület összeköttetése missziókkal még bensőbbé és elevenebbé váljon, mint már eddig is volt, vagyok a Lipcsei evang. Luth. Misszió kollégiuma nevében Weishaup. — Ezen szavazati jog elnyerése követ-

keztében egyesületünk most már cselekvő részt vehet a világmiszió nagy munkájában.

— **Evang. missziói füzérke Pozsonyban.** 1910-ben alakult az 1895. óta működő hajadonok füzérkéjének tagjaiból. A Magyarhoni ág. h. ev. Misszióegyesület keletkezése óta ugyanis az volt legbensőbb kívánságunk, hogy füzérkénk szerény határai között szinte szolgájon a misszió magasztos eszméinek. Hálás örömmel halljuk, hogy több gyülekezetben keletkeznek ilyen körök és hogy magyarhoni misszióegyesületünk nagyérdemű elnöksége e körök szerves összeköttetésén fáradozik. Aki tapasztalta, mily termékenyítő hatással van a gazdag misszióirodalom terjesztése, őszinte szível fogja kívánni, hogy minél áldásosabb legyen gyülekezeteinkre Magyarhoni Misszióegyesületünk működése. Füzérkénk 30 tagja a mult egyleti esztendőben, a nyári hónapokat kivéve, szorgalmasan látogatta a vasárnaponként a leányiskolában tartott összejöveteleket, melyeken egy-két kedves dal eléneklése után többnyire a misszió egy-egy kiváló munkásának életrajza olvastatott fel vagy a missziói munkásságot ismertető áttekintések és rövidebb tanulmányok és jelentések adattak elő. Nagy hála-ra köteleztek bennünket nt. báró Podmaniczky Pál lelkész ur valamint Maresch Anna diakonissanővér, kik a füzérke vezetőjét betegségében hónapokon át nagy szeretettel helyettesítették. 350 kötetből álló könyvtárunkat, melynek gyarapításánál már kezdettől fogva tekintettel voltunk a jó, egyházunk egészséges szellemében irt missziói iratokra, különösen a téli hónapokban szorgalmasan használják füzérkénk tagjai s ott a család csendes körében olvassák a misszió nagy mezejének történeteit, melyeknek központja Ő, ki üdvözítő szeretetében ma is küld ki munkásokat legszerecséttlenebb embertársaink lelkének megmentésére. Kisjelentésünket avval a forró kívánsággal fejezzük be, hogy

füzérkénk csöndes munkássága dicsőítse a misszió Urának szentnevét, ki életét adta sokak megváltására, és hogy az Ő országa általunk is épüljön!

N.

— **Léva.** Az itteni kised gyülekezetben Czibulka Rezsóné Gyuris Evelin urnő gyűjti maga köré azon hajadonokat, akik Jézust igazán megszerették s tenni, áldozni is készek az Ő szent országa érdekében. Lakásán gyülnék össze, hol ének, imádság és a Szentírás olvasása mellett kézimunkáznak a misszió javára sőt maguk között gyűjtenek is a szent célra. Isten áldása kísérje buzgó törekvésüket! Vajha evangélikus nőink s elsősorban papnőink is mindenfelé hasonló buzgóságot fejtenek ki a hittérítés s a lelkek megmentése valamint az igazi kereszténység gyakorlása érdekében.

— **Közgyűlésünk üdvözlése.** Bemmann Frigyes, a Lipcsei Misszió felügyelője, aki tavaly személyesen is részt vett pinkafői közgyűlésünkön, ezidén üdvözlő levelet intézett hozzánk, melyet, mivel a közgyűlésre megkésétt, itt közlök: „Harmadik közgyűlésüknek hozzám is elküldött programja ismét mutatja, hogy milyen buzgón törekszik a magyarhoni misszióegyesület, munkás elnökeinek vezetése mellett, a missziói érdeklődést ébreszteni és ápolni. Visszaemlékezve azon áldott napokra, melyeket a mult évben, igazi keresztény közösségben, szép hazájukban tölthettem, a küszöbön álló tanácskozás alkalmából úgy Önnek mint az egész közgyűlésnek őszinte áldást kívánok s a misszióügy összes ismerős és ismeretlen barátait szívből üdvözlöm.“ — Itt említem meg, hogy Bemmann e nyáron súlyos operáción esett át, de most már annyira felépült, hogy újból lelkesen szolgálhat a misszió szent ügyének.

— **Mezőberény.** A békési esperesség gyámintézeti gyűlésének jegyzőkönyvében olvassuk a következő sorokat: „6. Bárdi Ernő

mezőberényi I. ker. lelkész átadja egyházának a külmiszió céljaira felajánlott 150 K. adományát. A mezőberényi I. ker. egyháznak, valamint lelkészének, Bárdi Ernőnek a gyűlés a külmiszió hathatós támogatásért hálás köszönetet mond. Ehhez mi is szívből hozzájárulunk.

— **Homokos.** Misszióegyesületünk közgyűlésével csaknem egyidejűleg tartotta a délvidéki egyházi közösség konferenciáját Homokoson, mely alkalommal a hittérítés szent ügyét is imádkozó szívükre vették, egyben pedig 45 koronát áldoztak és küldtek be egyesületünk pénztá-

rába. Ezen konferencia még gazdag áldás kútforrásává válhat egyházunkra nézve.

— **A debreceni ref. diákkonferencia** alkalmával Magyarországon is megalakult az Önkéntes Missziói Mozgalom. Ez még nem volt ugyan hivatalos megalakulás, csak annyit jelent, hogy 12 ember (van köztük pap, orvos, medikus, filozof, diák) kész az Ur hívására kimenni a missziói munkamezőre. Hát egyházunkból mikor jelentkezik újra valaki a missziói szolgálatra? Az aratni való gabona oly sok...

Külföld.

A Lipcsei Misszió keletafrikai munkamezőiről gazdag aratásról adnak hírt a misszionáriusok. Így Németkeletafrikában **Mamba** állomáson, hol a múlt év őszén 74 pogányt kereszteltek meg, ezidén husvétkor ismét 29 felnőtt pogány vette fel a szent keresztséget s 119 egyén jelentkezett előkészületre. Ugyanott június 23-án öt ifjú keresztténnyel megtartották a dzsaggák közt az első konfirmációi ünnepélyt. **Mosi** állomáson 113 felnőtt pogány jelentkezett a keresztségre előkészítő tanításra, **Wudee** állomáson, pedig június 9-én kereszteltek meg az első három pogányt (egy házaspárt s egy tanítót). Az ünnepélyen nemcsak a szomszédos állomások kereszttényei vettek részt, hanem nagyszámú pogányok is, akik közül ismét 13 jelentkezett előkészítésre. Bizonyára örömmel tölti el mindnyájunknak szívét az a hír is, hogy hosszú szünet után végre Angolkeletafrikában a **wakambák** között is volt ismét keresztelés. **Ikuza** állomáson jubilate vasárnapján Hofmann missziói esperes 14 felnőtt pogányt és 4 gyermeket keresztelt meg, miáltal az ottani kisdéd gyülekezet 18 lélekkel szaporodott. — **Dr. Paul** missziói igazgató július 29-én indult vizitációs útjára.

Jelenleg már Keletafrikában van s november másodikfelében ér Indiába, honnan csak 1913. pünköstjén tér ismét vissza. Isten óvja meg minden veszedelemtől s áldja meg a misszió érdekében kifejtett fáradságos munkáját. Zárjuk ugy őt mint misszióknk ügyét buzgó imáinkba.

— **Kina.** Az ismét helyreállt béke alkalmából Peking összes kereszttényei március elején közös hálaisten-tiszteletet tartottak, melyre a köztársaság elnökét, Juansikajt is meghívták. Ő maga ugyan személyesen nem jelenhetett meg, de követet küldött maga helyett, aki nevében beszédet intézett a kereszttényekhez. A többek között ezt mondta: „A kereszttény missziók tekintélye napról-napra emelkedik, míg a keresztténységgel szemben előbb fenállt előítélet és számos félreértés egyre csökken. Ez Kínának csak javára szolgálhat. Számos kínai kereszttény óhajtja, hogy minden ok kerültesse, ami a kereszttények és nem kereszttények között surlódáshoz vezethetne, s azért az egyházak önállósítására törekednek, hogy a politikai függésnek még a látszata is elkerültesse. Értjük ezen előrelátásukat; ezzel a missziói munkát jó és egészséges alapra akarják fektetni.

A mandzsuk, mongolok, mohamedánusok és tibetiekre vonatkozó szerződésben vallásszabadság biztosított nekik. Ez az első ilyen eset Kína történetében. Biztosak lehetünk, hogy mihelyt a nemzetgyűlés összeül s az új alkotmány életbe lép, indítványt fognak benyújtani, mely a világ többi nagy vallásai számára ugyanazt fogja kívánni. Ez által kiküszöböljük a lelkiösmereti

kényszert a világból. A keresztények és nemkeresztények közötti különbség megszűnik s mint egy nagy család tagjai egy szívvel lélekkel dolgozunk s egész erőnket latba vetjük a kínai köztársaság javára! A köztársaság elnökének megbízásából ezen kijelentés minden esetre szép kilátást nyit a kínai misszióknak, mely eddig oly sok vérfürdőt volt kénytelen elszenvedni.

Irodalom.

A Lipcsei Misszióknak külön nagy könyvkiadó hivatala is van, melynek kiadásában már egész könyvtárra való jó könyv jelent meg, melyekben a hittérítők azon pogány népek vallását, szokásait, valamint saját munkájuk módját s eredményét írják le s ismertetik, amelyek között működnek. Legujabban a keletafrikai dzsagga-misszió köréből jelent meg három igen értékes és tanulságos könyv, melyeket már azért is, mivel saját hittérítőnk is ott működik s szükséges, hogy működési helyével alaposan megismerkedjünk, melegen ajánlunk. Ezen művek a következők:

1. Dichten und Denken der Dschagganeger. Beiträge zur ostafrikanischen Volkskunde. Von Bruno Gutmann. Mit 12 Abbildungen. 199 oldal. Kötve 3 korona. Ezen mű a dzsagga négek belső lelki világával akar megismertetni, és pedig nem elégszik meg ezen érdekes nép szokásainak egyszerű leírásával, hanem lehatol a néplélek mélyébe s onnan világítja meg a dzsaggak szokásait, gondolat- és érzelmevilágát. Minden során meglátszik, hogy szerzője sok éven át élt azon nép között, amellyel művében foglalkozik. Gutmann már a népismeret legkiválóbb képviselői által is vallott azon nézeten van, hogy az u. n. természeti népek tulajdonképpen szintén kulturnépek, kiknek ugyan másképpen alakult, de egyébként ép oly sokoldalú kulturájuk van, mint jó ma-

gunknak. S hogyha a törzsfőnökökről, a hadviselésről, a családi életéről, az ősök tiszteletéről, a népleket átható babonákról, a dzsaggak fogfalkozásáról, isten fogalmáról szóló, vagy bármely más fejezetet elolvassuk, igazat fogunk adni a szerzőnek, ki tárgyát a nép ajkáról ellesett történetek, mondák és példabeszédek alapján építette fel. A könyv külső kiállítása is igen szép, a remek kivitelű képek pedig, különösen a Kili-mandzsáró sikerült felvétele, a legkényesebb igényeket is kielégítik.

2. Am Fusze der Bergriesen Ostafrikas. Geschichte der Leipziger Mission am Kilimandjaro und in den Nachbargebirgen von H. Adolph. Neu bearbeitet u. bis auf die Gegenwart fortgeführt von Johannes Schanz Missionar. Mit 73 Bildern, 1 Titelbild und 1 Karte. 212 oldal. Kötve 3 Korona. A misszió mindenütt mustármagszerűen fejlődik, de alig van érdekesebb keresztény olvasmány, mint olyan könyv, mely szemünk elé állítja, hogy mint fejlődik Isten országa valamely nép között az elvetett mustármagból terebélyes fává. Ezt mutatja a jelen élénken megírt mű a Keletafrikai dzsagga népen, melyhez 1893-ban mentek az első lutheránus hittérítők s mely között most már virágzó keresztény egyházi életet találunk. A kezdet nehézségeitől a máig elért eredményig lépésről-lépésre kísérhetjük e műben ezen misszió fejlőd-

dését, úgy hogy az mintegy szemeink előtt nőt nagygyá! Itt működik most már a mi hittérítőnk Roth Henrik is s azért reánk kétszeres értékkel bír ezen mű, melynél szebb kiállítású könyv ily olcsó áron még nem volt kezünkben. Nyelvezete is oly egyszerű, hogy aki csak némileg beszél németül, könnyen megérti.

3. Von Menschen, Geistern und Tieren. Geschichten aus dem Paragebirge von Hans Fuchs. Mit 23 Abbildungen und 1 Karte. 54 lap; ára 60 fillér. A Lipcsei Misszió munkáját a Kilimandzsáról most már a távolabb fekvő Pare hegyvidékre is kiterjesztette s ezen könyvecske az ottani népről, annak pogány szokásairól s a vidéken élő ragadozó állatokról mond el sok érdekes és tanulságos dolgot. Írója már 14 év óta van Afrikában s úgy biztosítva vagyunk, hogy minden amit ír valóságosan alapszik, ami értékét még inkább emeli.

Diese drei im Verlag der Evangelisch-Lutherischen Mission in Leipzig (Carolinenstrasse 17.) erschienen Werke möchten wir zum Ankauf allen Missionsfreunden bestens empfehlen. Da unser Missionar Heinrich Roth gerade auf dem Missionsfelde arbeitet, von welchem diese Bücher erzählen, so werden sie für manche unter uns von besonderem Interesse sein. Man sollte sie auch für alle Gemeinde- und Schulbüchereien anschaffen.

Neue Kirchliche Zeitschrift im Verbindung mit Prof. D. Dr. von Zahn, Erlangen, und Präsident des Oberkonsist. D. Dr. H. v. Bezzel, München, herausgegeben von Prof. D. Engelhardt. A. Deichert'sche Verlagsbuchhandlung. Inh. Werner Scholl, Leipzig. Preis pro Quartal

Mk. 2.50 (3 Kronen). Aki olyan tudományos theologiai folyóíratra kíván szert tenni, amelyben elsőrangú tudósok, positiv lutheri hitalapon tárgyalják a legfontosabb aktuális egyházi és társadalmi kérdéseket, annak legmelegebben ajánlom ezen már a XXIII. évfolyamban megjelenő havi közlönyt. A jelen évfolyam eddigi gazdag tartalmából tájékoztatásul felemlítem a következő dolgozatok címét: Winkler: Korunk erkölcsi ideálja és Jésus etikája; D. Dr. König E.: A bibliai üdv-történet és Izrael kiválasztatása; Dr. Theobald: Luther kis kátéjának jelentősége a német nép belső művelődésére; Dr. Wohlenberg: A pogányság Pál apostol megítélése szerint; Rüdel: Üdv-tény és üdv-tények; Mandel: A praedestinatio tana és annak előfeltételei; D. Grützmacher: Adatok a lelkes-avatás történetéhez az evang. egyházban; Romberg: Gyermekkeresztelés és ujjászületés; D. Dr. Bezzel: Egyházunk helyzetéről; Guerrier: Egyéniség és lutheri egyház; lic. Dr. Caspari: A csudák őszövétségi felfogás szerint; lic. Jordan: Hogyan értelmezte az ókereszténység a csudát? Dr. Zinszer: A monizmus értékelése; D. Nösgen: Calvin tana Istenről más reformátorok Istentanához való viszonyában; Steinlein: Luther doktorátusa, annak 400 éves jubileuma alkalmából. Ezek csak a jelentősebb dolgozatok, melyek bizonyítják, hogy aki ezen elsőrendű tudományos folyóíratot járátja, oly gazdag szellemi kincsbányára tesz szert, melyből nem győz eleget kiaknázni. Azért különösen lelkész-olvasóinknak a legmelegebben ajánljuk előfizetésre.

Kimutatás

a magyarhoni ág. hitv. ev. misszióegyesület pénztárába 1912. április 1-től június 30-ig befolyt összegekről.

A) Alapítványok: Schuh János családja Rödön alapító tagdíjának

1911. évi részlete 20 K, soproni ág. h. ev. lyc. tanulók belmissz. egye-

sülete alapító tagdíjának 1912. évi r. 20 K, Hrabovszky István egyházm. felügyelő alapítványa 100 K, pinkafői egyház alapító tagdíjának 1911. és 1912. évi r. 40 K, pinkafői nőegylet 1911. és 1912. évi alapítványi részlete 40 K, dunántúli ág. h. ev. egyházker. gyámint. alapítv. I. r. 25 K, tiszakerületi ág. h. ev. gyámint. alapítv. I. r. 30 K, budapesti ág. h. ev. főgymn. ifj. gyámegylet alapítv. I. r. 20 K.

B) Adományok, offertoriumok, gyűjtések: Málnapatak 5.—, Trokan Sándor málnapataki lk. 1.—, Pinkafő 1911. é. off. 96:15. németjársfalvi férfiak és ifjak szöv. misszperselyéből 1:41, Gyékényes 1:44, Iharosberény 3.—, Légrád 3.—, Psztkirály 2.—, Sand 1.—, Vése 3:20, Nagykanizsa 7:20, Antunovác 4:45, Nemeskosztolány 1911. é. off. 5.—, Ujósóóve 3:10, Némethidegkut 3:05, Felsőlövő isk. perselye 2:51, Felsőlövő templomi perselye 8:93, Bezi 3.—, Böny 1:50, Csikvánd 2.—, Felpéc 3:50, Győr 13:46, Győrszemere 2:30, Rabcakapi 3:97, Kisbabot 3:41, Kispéc 3:17, Lébény 5:52, Mérges 4:50, Nagybarátfalu 3:36, Nagymórichida 5:15, Réti 2.—, Tét 5:08, Újmalomsok 3.—, Hamvay Miklós Felpéc 2.—, özv. Kovács Miklósné Kálmánmajor 1.—, bpesti kerepesiuti egyház 22:09, Veszprém 3.—, Illuszky Sámuel Bpest 1.—, „Stráz na Sione“ 85:24, Cinkota 2.—, Lucfalva 2:48, Nódrádszentpéter 7:94, Csomád 2:56, Irsa 2.—, Budapesti magyar egyház 54:34, Kukmér 7.—, Csóvár 1:36, Penc 2:48, Péteri 1.—, Rákoskeresztúr 5.—, Duban István Pozsony 2:10, Hildebrand K. lk. Petőfalva 4:13, Zeichmeister R. Pozsony 3.—, Schober K. Pozsony 1.—, Lenck Zsófia nővér Igló 3.—, Scherer János Pozsony 17.—, Prutzer M. Pozsony 1.—, Misszói füzérke Pozsony 37.—, Franzfeldi vasárnapi iskola 13.—, Lang Zsófia Wien 3:70, Zechmeister Rozina Pozsony 2.—, Hildebrand K 3.—, P. F. 5.—, Böhm Zsuzsanna Pozsony

2:18, Rippel testvérek 8:60, Fehér Teréz 4:50, K. M. 20.—, Férfiak és ifjak szöv. Pozsony 2:67, Diakonisszaanyaház 25:40, Lőcse 29:22, Kölcse 1:50, Aszód 6.—, Gálos 9:20 (off.), Gálos 38:20, (gyűjtés).

C) Tagdíjak: 1910-re fizetett: Krupec István hontudvarnoki alesp., 1911-re fizettek a következő rendes és pártoló tagok: Röck és özv. Beckné Gálos, Lic. D. D. Daxner Gy. 1912-re fizettek a következő rendes és pártoló tagok: Németjársfalva, Oroszvár, Németjársfalvi férfiak és ifjak szöv., Zimmermann németjársfalvi lk., Wagnerrack ozári lk., Matisz J. Beled, Gyurácz püspök Pápa, Bázlik nemeskoszt. lelk., Pozsonyi theol. otthon és Székács Józsefkör, Kovács S. Pozsony, Stettner Gy. esp. Felsőlövő, Madár M. felpéci lk., Isó V. győri lk., Vértesi Z. magyarbolyi lk., Illuszky S. Bpest, Kirnbauer Gy. vágódi lk., Frenyo Gy. főesp. Nógrádszentpéter, Lic. D. D. Daxer Gy. Pozsony, Kasper J. ruszti lelk., Blaser K., Böhm Zs. Böllner M., Brodiszky T., Denk J., Dobrovits L., Dobrovits M., Donleitner R., Dorn T., Forray I., Frühwirth S., Gall K., Gall T., Geduly E., Göttl Zs., özv. Göschl Gyné., Grüneberg K., Hallwyl L., Heim E., Klaus E., Koczmann M., Kowarik K., Kowarik M., Kowarik P., Kraft G., Králik L., özv. Lang S., Ludwig J., Férfiak és ifjak szöv., Misszói füzérke, Munker S., Nitsch Gy., Nitschinger P., Paulus K., Penzel Gy., Penzel L., Perlaky I., Pfeiffer Zs., Pisztory I., Porubszky G., Porubszky H., Posch D., Pröhle H., Rätz V., Reischl K., Rippel K., Samarjay E., Schmidt I., Lic. Schmidt K. J., Schmidt K., Schneemahr S., Schönhofer T., Siebenstich T., Stiegler I., Ströhr M., Sziklai O., Soltz A., Schmidt Gy., id. Takács J., ifj. Takács J., Tauscher H., Theisl T., özv. Tichy Gné., Toperezer E., Trgovčević K., özv. Trsztyénszky Fné., Wendlér L., Wending E., Wicklein F., Wurm K., Weckerlen T., özv. Zechmeister I. A.-né, Zechmeister R., Achs M.,

Albrecht A., Albrecht K., Albrecht K., Albrecht M. Pál, Albrecht S., Angermeyer K., Ballisch H., Bendl K., Berger A., Blaser M., özv. Biringer P.-né, Blaser S., Böbel B., Brodsky E., Buchschauer K., Dax K., Degenorfer G., Dobrovits E., Dörnhöfer T., Duban I., Eckhart K., Effenberger M., Falb H., id. Falb K., Falb V., Fehér K., Fink K., Fink Zs., Flor S., ifj. Fühwirth S., Fiala M., Gaisreiter K., Gasele K., Gotzy M., Gratzer M., Greiner P., Gschweng E., Habermann E., Hofer E., Holderer K., Hüttinger K., Karner S., Karner E., Krahlmahr K., Lajszky L., Lang V., Lerchner A., Lerchner K., id. Luntzer H., Luntzer T., Lerchner M., Majtan E., Maklár I., Manderla R., Masznyik E., Mayer F., Moick M., Monarth G., Monath J., Moser Gy., Müllner K., Müllner M., Müllner S.,

Nyáry M. bárónő, Pingitzer M., Portschy A., Posch L., Prutzer M., Putz J., Reegn T., Rosenberger Gy., Rosenberger P., Schleifer P., Schmidt A., Schmidt E., Schön G., Schüssler G., Schwantzer P., Schwappach A., Schuster T., Sperl Mathild, Steltzer H., Steltzer L., Strell T., Stromszky Jolánta, Stukovszky I., Szauber Lujza, Schober Karoline, Tichy Emma, Tóth Gizella, özv. Wawra Jné., Weiss A., Weiss H., Weiss K., Weiss T., Welser A., Welser K., Welser H. Welser Zsuzsanna, Welser Zsuzsanna, Wandler G., Wiebauer A., Wiebauer Gy., Wowy K., Wurm Gy., Wurm A., Zambach Teréz, Zechmeister P., Zechmeister R., Zechmeister S., Zechmeister Teréz pozsonyi tagok.

Budapest, 1912. július 1-én.

IV., Deak tér 4.

Broschko G.A., egyesületipénztáros.

III. Kimutatás

a ROTH HENRIK magyar evang. hittérítőjelölt kiküldetési költségeinek fedezésére befolyt adományokról.

A második kimutatás végösszege 876 K. 84 f. volt. Azóta adakoztak: Kasper J. lk. Ruszt 3—, soproni lic. ifj. belm. egyesület. 10—, Bakó J. Mihályi 5—, Hluszky S. Bpest 1—, Tárnokréti: nöegyl. 10—, Kovács J. 2—, Takács S. 2—, Nagy S. 0:30; Némét J. tan. gyűjt. a győri iskolások között 3:40, Keil B. któ Maldur 4—, özv. Keil Dor. Svedlér 4—, Keil Mária Svedlér 4—, Tárnokréti: Kovács Zs.-né 2—, B. Gy.-né 1—, özv. Tóth S.-né 0:20; N. G. S-nti 2:50, H. G. (postabélyeg Sopron) 1—, Ratzenberger F. lk. gyűjt. Szepesbéla 13:40, Veszprém off. 3:74, Reichert H. Költse 3—, Póczik J. Köttse 2—, Hönchs M. Nagyszalók 4—, ev. gyűjl. Körmöcbánya 2—, Gyurátz F. püsp. Pápa 10—, özv. Beniczky J.-né Pápa 0:40, özv. Graf Mária Svedlér 6—, ev. nöegyl. Akali 2—, ev. belm. egyll. Győr 5—, P. L. Gy. 3—, Babos Juliska Börcs 2—, Stráner V. th. tr. Sopron 1—, Döbrösy S. és neje Lóts 2—, Tóth Gy. Lébeny 2—, Svehla G. lk. Lónyabánya 3—, több buzgó nő Bpest 4—, Gröller Teréz Pozsony 2—, Gyalog István lk. Balf 3—, a skót bibliatársulat adománya R. H. szüleinek utiköltségére 60.04, s R. H. számára 1 Biblia, Kerar J.-né Mérges 1—, a Straz na Sione gyűjtése Modor 20—, Vajda F. és neje Nagyköcsk 2—, özv. Kirnbauer S.-né Vágod 5—, Stärkler K. Ágfalva 1—, özv. Purf H. Ágfalva 1—, Kovács J.-né Győr 2—, Kovács Gy. u. o. 2—, Kovács L. u. o. 2—, Niklesz K. Miklós 2—, Billnitzer L. Mizersfábánya 10—, Köhler T. Felsőőr 5—, Lébeny: E. P.-né 2—, özv. K. J.-né 1—, özv. N.

Gy.-né 0:80, W. H. Pozsony 20—, dr. Szelényi Ö. Pozsony 5—, Szelényi G. 3—, dr. Szelényi O. 2—, Wiesner J.-né 1—, Losonci L.-né 1—, Luthár Ad. theol. Leipzig 2—, Gura J. lelk. Szepesmerény 2—, Wittchen E. lk. gyűjtése Szepeszombat 14:30, Pesch Zs. Nagyszalók 1—, Fiedler M. u. o. 1—, Schusztér K. Rákosszentmihály 2—, Kobalka A. Toporc 4—, Koch A. lk. Sztrázsa, 1—, Gretzmacher H. Szepesbéla 3—, Szepesbéla: Theusz L. 2—, Theusz L. 1—, Greb J. 2—, Weiss P. 1—, Seidl M. 1—; Ratzenberger lk. újabb gyűjtése 36—, N. N. Ménhard 2—, Borjád: offert 3:02, Schaden J. 20—, Kaippel J. 2—, Hatz J. tan. 2—, Schneider K. 1—, Košak L. Belovár 10—, Scholtz A. áll. tan. Berencsváralja 1:50, ev. gyűjl. Bonyhád 5—, D. K. B. 4—, Greisiger J. Késmárk 10—, Reich M. Nagyszalók 4—, Hoffmann S. tan. gyűjt. Kaposszekcső 7:42, N. G. S-nti 2:50, Lukács I. Sopron-németi 0:20, gyűjtés Steinacker R. lk. beiktatásakor Levél 38:18, Ritter Margit perselyéből Igló 10—, özv. Beyer J.-né Kőszeg 10—, Horemusz E. tan. gyűjt. Taksonyfalva 9:20, Igló: diakonissza-nöegylet 5—, diakonissza egyleti elnök 5—, Hark a: nöegyl. 2—, gyülekezet 1—, Geistlinger P. lk. 1—, Payr S. th. tr. Sopron 2—, időközi kamat a soproni takpénzt.-ban 6:40, Dömötör P. tan. gyűjt. Vásárosfalva 5:30. Zeitschek János és neje Budapest 4—. Eddigi főösszeg 1401 K. 64 f. A kimutatás vége következik. Az eddigiekért halás közzönet. Scholtz Ödön, missz. egyes. e. elnök.